

Celebrarea romanței la Târgoviște

Romanța, ca gen muzical, este extrem de apropiată de sufletul românului, ni se potrivește, suntem sentimentali, nostalgici, vărsăm ușor o lacrimă, suferim că îmbătrânim, că a trebuit să plecăm de-acasă, că iubirea a murit... toate acestea se regăsesc în romanțe celebre, pe care le ascultăm cu emoție oricând avem ocazia. Paradoxal, avem destul de puține discuri cu romanțe în magazine, iar emisiuni specializate de radio și de televiziune mai deloc, deși melomanii amatori sunt extrem de numeroși – și nu neapărat doar cei în vârstă. Cum mass-media nu se face ecoul acestui interes (iar aici în primul rând posturile publice de radio și TV se cuvine a ține seama de preferințele publicului), artiștilor care-și ilustrează talentul în acest domeniu nu le rămân decât festivalurile. Poate nu știți, dar sunt destul de multe manifestări deschise romanței în toată țara, toate sub forma unor concursuri de interpretare, cu recitalurile de rigoare ale maeștrilor genului. E un fel de activitate de nișă, underground, cum ar spune rockerii, unde cele câteva zeci de împătimiți, unii la vârste venerabile, vin nu neapărat pentru a câștiga premii, cât pentru a se întâlni, a schimba impresii, partituri și pentru a depăna amintiri... în bunul spirit al romanței. Am cunoscut pentru prima oară această lume aparte în urmă cu câțiva ani, când primarul Silviu Ponoran

conștient că am intrat într-o veritabilă "Champions League" a romanței, unde ajung doar corifeii autentici ai genului, compozitori, textieri, instrumentiști, dirijori, interpreți...

Alina Mavrodin, Mihail Vlădăreanu

Am cunoscut spectatori amatori de romanță și în alte părți, la Zlatna sau la Deva, de pildă, dar este mai mult decât evident că la Târgoviște, veritabilă

Capitală a genului, există un adevărat cult, o educație specială, un spirit perpetuat de decenii, fiecare cumpărător de bilet fiind capabil să-ți fredoneze ore în șir romanțele preferate. Și cum să nu fie așa, când s-a ajuns la ediția a 48-a, cifră egalată, în România, doar de festivalul de muzică ușoară de la Amara? Dar competiții de top în domeniul muzicii ușoare mai sunt, la Brăila sau la Medgidia, în schimb pe tărâmul romanței evenimentul autumnal de la

Târgoviște nu are rival. Cu atât mai mult cu cât nu vorbim doar de teaurizare, prin "arhivarea" titlurilor istorice, fiindcă din 2 în 2 ani are loc și un concurs de Creație, patrimoniul romanței fiind permanent

Juriul concursului

m-a invitat să prezint la Zlatna festivalul omagiindu-l pe tatăl său, valoros muzician și dascăl, "Te-aștept pe-același drum – In memoriam Valer Ponoran". Iar când în 2014 am poposit pentru prima oară la "Crizantema de aur" de la Târgoviște am fost

îmbogătit, putându-se astfel vorbi de romanța modernă, în raport cu aceea clasică. Așa încât, alături de autori "specializați", am spune, cum ar fi Guilelm Șorban, P. Popescu-Peppo, Vespasian Vasilescu, Ionel Fernic, Nelu Danielescu, M. Lydic, Ioanin Lupescu, Grigore Periețeanu, Aurel Maxiny, C. Ionescu Turcu, Iosif Paschill, Ionel Băjescu Oardă, Năstase Ionescu, Mia Braia, Mihăilescu Toscani, A. Leon, Ion Mânzatu s-au impus cu creații memorabile, mai aproape de noi, Vasile Vasilache, Gherase Dendrino, Ion Vasilescu, Nicolae Kirculescu, H. Mălineanu, Elly Roman, Florentin Delmar, Aurel Giroveanu, Dan Mizrahy, Temistocle Popa, Noru Demetriad, Ion Cristinoiu, Jolt Kerestely (aproape că nu e autor de muzică ușoară care să nu fi cochetat măcar o dată cu romanța). În deceniile din urmă patrimoniul romanței a fost îmbogățit cu creațiile remarcabile semnate Titel Popovici și Paraschiv Oprea, în primul rând, apoi Constantin Bardan, Ionel Bratu Voicescu, Larisa Corobcean, Cornel Vântu, Mircea Vasilescu, reprezentanți ai "noului val". Pentru că, iată, apar mereu noi autori, unii tineri, așa cum la nivel

perfect, din interior, al fenomenului, pentru că a fost de multe ori prezentator al festivalului. După ce anul trecut s-a implicat și în organizare (lui datorându-i-se salutara deschidere către alte genuri muzicale, prin

Rodica Seling Pop, trofeul festivalului

recitalurile susținute de Marina Voica, Stela Enache, Alexandru Jula), la ediția actuală a lansat ediția revizuită și adăugită a acestei veritabile "biblii" a romanței, oferind tuturor spectatorilor cartea sa de 750 de pagini, gratuit, prin grija organizatorilor! A fost indiscutabil unul din evenimentele majore ale actualei ediții, gândite și structurate inteligent (merit incontestabil al Alinei Mavrodin Vasiliu, care este nu numai o artistă de valoare, divinizând romanța, dar și ziaristă redutabilă, Trustul "Artpress" editând o superbă "Foaie a festivalului") pe 3 secțiuni distincte: concurs de interpretare, recitaluri și, între ele, în pauze, evenimente în foyer, cu lansări de carte și disc în prezența protagoniștilor. În felul acesta publicul a fost ținut mereu în priză, având în plus ocazia de a achiziționa cărți despre unii din eroii incontestabili ai festivalului, compozitorii Jolt Kerestely (acesta, membru în juriu, a acordat autografe pe cartea

Cristina Mihaela Dan

interpretativ media de vârstă este foarte scăzută, încât sintagma "romanța, cântecul celor vârstnici" nu-și mai are rostul...

În urmă cu câțiva ani, sub cupola Palatului Cantacuzino, revista "Actualitatea Muzicală" premia monumentală lucrare "Istoria Crizantemei de aur", aparținând jurnalistului Teodor Vasiliu, cunosător

apărută la editura ProUniversitaria împreună cu autoarea cărții, Oana Georgescu, Alina Mavrodin oferind un moment muzical inedit, surprinzându-l și pe compozitor cu memoria sa uluitoare!) și Titel Popovici (în prezența văduvei muzicianului, doamna Mimi Popovici din păcate momentul a fost semi-ratat din cauza unei lansări gratuite anterioare...), precum și

albume discografice cu Daniela Vlădescu, Alina Mavrodin, Corala Catedralei Mitropolitane din județean (președinte: Adrian Țuțuianu) și Centrul

V. Cucu, V. Albeșteanu

Târgoviște - dirijor Mihail Vlădăreanu, membru în juriu, Matilda Pascal Cojocărița. Structurarea inspirată de care vorbeam s-a produs și la nivel de orchestre și prezentatori, pentru a nu încărca programul nimănui și a asigura diversitate. Astfel, prima parte, cea a concursului de interpretare, a fost prezentată de tinerii și foarte talentații, inclusiv sub raport muzical, actori Miruna Ionescu (vedetă la TVR2, post care a filmat tot festivalul - pe când totuși, așa cum este firesc, și transmisiuni în direct, cum a procedat anul trecut TV Favorit?) și Silviu Biriș, acompaniamentul fiind asigurat de orchestra "Romanticii", condusă de compozitorul și pianistul (pe viitor trebuie totuși găsită o soluție scenografică pentru poziționarea corectă a pianului) Dan Ardelean. Artiștii din recitaluri au avut alături o altă orchestră redutabilă, "Dor românesc" din Bistrița, sub bagheta violonistului Ștefan Cigu, atractivitatea rezidând și din abordarea diferită a acompaniamentului de către cele două formații, ceea ce iarăși înseamnă un punct câștigat.

La cea de-a 48-a ediție a sa, Festivalul național de interpretare a romanței "Crizantema de aur" a fost organizat fără cusur de Primăria și Consiliul local Târgoviște (primar: Cristian Daniel Stan), Teatrul

Carmen Rădulescu

Maria Buză

în care găseai absolut toate informațiile, plus fotografii și mesaje din partea invitaților. Juriul a alăturat

inspirat personalităților reprezentând meleagurile dâmbovițene (dirijorul Voicu Enăchescu – președinte, tenorul Florin Georgescu, ambii bătând recorduri de participare, dirijorul Mihail Vlădăreanu) celor nu mai puțin respectate, de asemenea legate trainic de romanță: compozitorul Jolt Kerestely (ani de zile regizor muzical din partea TVR, dar și laureat al concursului de Creație), soprana Daniela Vlădescu, realizatoarea TV Florentina Satmari, muzicologul și compozitorul Leonid Gorceac (Republica Moldova), Adriana Florentina Mihai (Radio România, din partea căruia de asemenea dorim o implicare mai susținută), Matilda Pascal Cojocărița. E bine de subliniat că romanța a aruncat întâiul "pod de flori" peste Prut, prin apariția unei "fiice" mai mici la Chișinău, Gorceac fiind inițiator, președinte al Comitetului de organizare a festivalului "Crizantema de argint" și

Iași, pentru zona Moldovei) – premiul III, Ionuț Boancheș din Constanța – pr. II, Andrei Ștefăneț din Republica Moldova – pr. I. Confirmând din plin Trofeul cucerit anul trecut la festivalul de la Zlatna,

Ștefan Cigu, Daniela Vlădescu

Ș. Cigu, Florin Georgescu

Rodica Seling Pop din Zalău, jud. Sălaj, a fost distinsă și aici cu Marele premiu, de care se pare că i-a fost tare dor, din moment ce melodiile cărora le-a dat viață au fost "Să treci prin lume fără dor" și "Mi-e dor"! Ea a absolvit Academia de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, dar în interpretarea sa se simte mai puțin reminiscența studiilor de canto clasic (cântă de altfel și muzică populară), în schimb au fost destui finaliști care interpretează romanța în forță, punând accent pe ambitusul vocal și mai puțin pe rafinament și nuanță. Este ceea ce a provocat, cu ani în urmă, nemulțumirea

președinte al fundației cu același nume. Cei 16 finaliști au fost aleși în urma preselecțiilor de la Baia-Mare, Cluj-Napoca, București și Târgoviște, dar investigarea talentelor în domeniu ar trebui să capete o bază mai largă, fiindcă au fost câțiva concurenți care nu s-au ridicat la nivelul prestigiului manifestării. Premiul special al Consiliului județean Dâmbovița a revenit lui Adrian Ioachim Stănilă din Brașov, acesta dând viață unei romanțe de Doru Popovici, pe versuri de Octavian Goga, iar celălalt premiu special, al Municipiului Târgoviște, a fost acordat Cristinei Mihaela Dan din Mărcești, jud. Dâmbovița, ei înmânându-i-se și premiul oferit de Daniela Vădescu. Pe podium s-au situat, în ordine crescătoare, Ilie Constandache din Dărăbani, jud. Botoșani (se impune a se programa o selecție și la

Nicolae Furdul Iancu

îndreptățită a lui Titel Popovici, puțini fiind cântăreți de operă care să se plieze perfect pe exigențele romanței. Chiar și organizatorii au simțit asta, dovadă

că în 1993, de pildă, Mioara Manea a fost distinsă cu premiul I la secțiunea "Romanță clasică universală" și cu premiul III la "Canțonete". Compozitorul Jolt Kerestely, membru în juriu, declara după festival că din concurs i-a plăcut Ion Ioniță din București (cu o înțelegere a spiritului romanței, printr-o interpretare caldă, intimistă), iar dintre recitaluri cel care s-a detașat, în opinia sa, a fost al Alinei Mavrodin Vasiliu – mult bun gust, neostentativ, cu echilibru repertorial și varietate stilistică.

Miruna Ionescu și Silviu Biriș au prezentat concursul în manieră musical-teatrală, cu șarm, dans, cântec, umor și farmec, dar și-au demonstrat înzestrările muzicale certe și într-un aplaudat recital comun. Chiar dacă îi despart 12 ani, pasiunea pentru muzica lui Ionel Fernic a dus la alcătuirea unui repertoriu reunind "Minciuna" (Pe boltă când apare luna), "Iubesc femeia", "Mai spune-mi încă o dată", "Aprinde o țigare", doar "Să-mi cânti cobzar" neapartenând lui Fernic, actor, pianist, textier și autor născut la Tîrgoviște și care în doar 38 de ani de viață ne-a dăruit zeci de cântece de patrimoniu. Miruna Ionescu a absolvit Liceul de arte la Ploiești, încă de la 7 ani fiind descoperită și inclusă în spectacolele sale de cunoscuta interpretă de muzică populară Maria Tănase Marin, care la actuala ediție a fost producător din partea TVR2. Ca și Silviu Biriș (acesta însă are o

Miruna Ionescu, Silviu Biriș

mai mare experiență teatrală și cinematografică), Miruna a terminat UNATC, pe lângă activitatea scenică fiind gazda emisiunii "Popasuri folclorice" de

la TVR2. Dar nu numai Fernic a fost omagiat, ci și Titel Popovici, prin micro-recitalul Inei Cristea, laureată a festivalului, sau Paraschiv Oprea (Florin Georgescu

Teodor Vasiliu, Horia C. Deliu

i-a cântat "Romanța inimii mele" - Trofeu în 1997, iar Carmen Rădulescu, la rândul ei elevă a lui Titel Popovici, a oferit două colaje realizate de neuitatul dirijor). Mioara Manea Arvunescu, prim-solistă a Teatrului național de operetă "Ion Dacian", de care am amintit, s-a oprit la un potpuriu alăturând romanțe celebre, asemeni Danielei Vlădescu. Basarabeanca Tatiana Jacot, Trofeu în 2014, a făcut apel la piese scrise de Nicolae Kirculescu și Mia Braia, bistrițeanca Domnica Dologa n-a uitat că a cucerit Trofeul în 1998 cu romanța "Ce știți voi, strunelor?" de Paraschiv Oprea, iar un alt laureat (frumoasă această inițiativă de a invita foști premianți, ce va continua am înțeles în anii următori), din 2003, Bogdan Hrestic, profesor de Teologie în Târgoviște, a optat pentru "Vioara" Miei Braia și o piesă de Constantin Bardan laureată la "Creație", "Părinții mei". Actrița și cântăreața Maria Buză, cândva și prezentatoare aici, a venit împreună cu taraful condus de soțul ei, George Pătrașcu, în timp ce Matilda Pascal Cojocărița a fost la rândul ei pe scenă lângă soțul personal, Ștefan Cigu, alegând extrase de pe albumul oferit gratuit în foyer, "Melodii de-atunci, cântate acum", între ele creații de Richard Stein și Vasile Veselovski. Inspirat intermezzo-ul instrumental cu Valentin Albeșteanu (vioară) și Valentin Cucu (pian), cu "Amapola", "Mica mea stea" (transcripția lui Yasha Heifetz), "Melodii lăutărești" de Sarasate.

Falnicul moș Nicolae Furdui Iancu ne-a reamintit că are în portofoliu un album de romanțe, "Cruce albă de mesteacăn", cântând vibrant celebrele "Car frumos cu patru boi", "Călugărul din vechiul schit" (la care a lăcrimat cu siguranță în fața televizorului cunoscutul promotor de concerte Dorin Irimia...), "Numai una" (Pe umeri pletele-i curg râu), "De ce m-ați dus de lângă voi", "Frumoasa mea cu ochii verzi" - o adevărată colecție de bijuterii ale genului! Acest din urmă cântec a figurat și în recitalul tenorului Florin Georgescu, care a marcat a 34-a prezență la festival interpretând coplesitor, în maniera-i cunoscută, "Îți mai duci aminte, doamnă?" și "Iubesc femeia" de Ionel Fernic, dar și "Zaraza" sau un potpuriu de valsuri. Alina Mavrodin Vasiliu s-a pus cu toată energia în slujba festivalului și a colegilor săi, dar ar fi fost nedrept să nu ne încante cu vocea sa răscolitoare. Câștigătoare a Trofeului Mamaia și a concursului TVR "Steaua fără nume" în 1987, laureată în 1992 a primei ediții internaționale a "Crizantemei de aur", ea și-a intitulat excepționalul recital "Omăgiu marilor compozitori români", cu o tulburătoare trecere în revistă a unor cântece de neuitat, cum ar fi "Când felinele se-aprind" (Petre Andreescu), "Două viori" (Elly Roman), "Să-mi cânti un cântec de iubire", "Păstrează-mă doar pentru tine", "Cel mai frumos tango din lume" (Ion Vasilescu), "Să nu ne

ce nu ești ca-n prima zi" (Vasile Veselovschi), iar la bis "Je ne regrette rien" (Alina este neîntrecută în tălmăcirea șansonetei), așadar valsuri, tangouri,

Jolt Kerestely, Oana Georgescu

romanțe nemuritoare, dar mai ales cântece vechi românești de muzică ușoară. Pentru că, așa cum s-a văzut atât în concurs, cât mai ales în recitaluri, nu există romanță pură, ci melodii romantice, de suflet,

Alina Mavrodin

despărțim", "Tangoul de demult" (Gherase Dendrinu), "Inima" (Temistocle Popa), "Nu se poate" (H. Mălineanu), "Scrisoare de dor" (Ionel Fernic), "De

de dor și alean: putem să le spunem romanțe, șansonete, canțonete, fado, important e că ele ating cele mai sensibile corzi ale sufletului. Iar meritul "Crizantemei de aur" tocmai acesta este: că ne ajută să descoperim cele mai tainice emoții, ascunse într-un colț al inimii, că ne face să nu ne fie rușine să mai vărsăm o lacrimă, chiar și pe furiș, că aduce la suprafața bijuterii muzicale despre care nu se mai scrie și care nu sunt difuzate la radio sau pe micul ecran. De aceea, formidabilul festival de la Târgoviște este unul 100% românesc, chemat să ne aducă aminte că mai există și muzică adevărată... (Foto: Corvin Dumitrică)

Pagini de **Octavian URSULESCU**